

PAPEŽ JANEZ XXIII O PASTIRSTVU V TURISTIČNIH KRAJIH

Kongres dušnih pastirjev v turističnih krajih se je vršil v Rimu od 18. do 22. II 1963. Ob sklopu je udeležence sprejel sv. oče Janez XXIII in jih takole nagovoril:

Častiti bratje, dragi sinovi! Naravno je, da smo iz srca veseli vedno, kada nam okoliščine naklonijo srečanje z duhovniki v hiši, ki je odprta vsem. Prišli ste torej k papežu ob začetku prvega kongresa o turizmu in dušnem pastirstvu, ki mu je dala pobudo sveta koncilna kongregacija. Pozdravljamo vas z imenom, ki ste si ga dali sami: dušni pastirji. Niste torej katero koli društvo, ampak sodelujete pri tisti službi, ki je v cerkvi večna, pa se vendar bogati z vedno novimi skušnjami in nasvetuje višjim predstojnikom nove predloge, kako bi se za splošno dobro uvedla nova področja dela, kar ti z veseljem sprejemajo.

Vse to dobiva poseben pomen v zvezi s cerkvenim zborom, za katerega je značilna pastoralna prilagoditev Cerkve sodobnemu svetu za čim večje dobro duš, za kar smo živo zavzeti tudi mi in z nami škofje vsega sveta. Zato izražamo priznanje kardinalu načelniku koncilne kongregacije in njegovim sodelavcem pri uradu za ohranitev vere, da so pokazali tolikšno pastoralno skrbnost pri pripravi kongresa, ki ga je iznajdljivo organizarala centrala za pastoralno orientacijo. Vse to vaše delo vodijo in usmerjajo tu navzoči škofje in voditelji KA, med poslušalci pa so župniki iz znanih turističnih krajev, pazljivi sodelavci in poslušalci. »Turizam in pastorala« pomeni žgoč in nov problem. Za katerega doslej ni bilo dovolj sistematično poskrbljeno. Ni pa dvoma, da je zelo važen za številne duhovnike v dušnem pastirstvu. Zato bi vam radi preprosto ob tem izrazili svojo misel, da bi mogli z uspehom nadaljevati svoje delo.

1. Dušno pastirstvo v letoviških krajih.

Radi bi pritegnuli vašo pozornost na pomen vsake besede, s katero je označen namen tega kongresa: dušno pastirstvo v klimatskih, termalnih in turističnih krajih.

a) Gotovo je časten naslov tistega dušnega pastirja, ki posveča svojo skrb in odgovornost majhni čredi duš. Katera pa se pomnoži v določenih mesecih v letu in dobi drugačno podobo, kakor jo ima sicer. Treba je sprejeti te duše, ki po-

trebujejo luči in toplote, saj jih Gospod pričakuje v trenutku, ki si ga je po svoji milosti sam izbral.

Dušni pastir je odgovoren za duše. V teh besedah je obsežna vsa dogmatična, ascetična in pastoralna teologija, saj gre za celo skupino plamenitih nalog — ministerium, magisterium, regimen — z najraznovrstnejšimi aplikacijami, ki jih prilike narekujejo gorečnosti dobrega duhovnika. Glede na bistvo Cerkve zato tudi ta najnovejša pastoralna naloga ne more biti odvisna od fantazije, improvizacij in iniciativ posameznikov. Treba je, da se harmonično vključi v pastoralno dejavnost, za katero je odgovoren župnik in ki jo v glavnih črtah vodi škof ali pa celo škofovska konferenca. Tako urejeno delo bo nosilo pečat urejenosti, discipline in koordinacije ter bo moglo roditi trajne uspehe.

b) Gre za dušne pastirje v klimatskih, turističnih in kopalniških krajih. Prva in tretja vrsta takih krajev jasno kaže, da gre za bolnike in doraščajočo mladino, sploh take, ki so potrebni posebne oskrbe. Prav ti so značilni obiskovalci krajev, ki jih je lepa in zdrava narava obdarila s posebnimi prednostmi. Bolniki in otroci morajo zato biti v središču dušnopastirske pozornosti. Z bolniki, otroki in starimi ljudmi je treba biti posebno pozoren in zanje na različne načine skrbeti, če naj to delo rodi sadove, ki prinašajo tolažbo.

Vaš kongres se prav posebno hoče zanimati za turiste in letoviščarje. Prav! Povejte ljubeznivo vsem tem, da nas zrak, sonce, morje in zdravilne vode navajajo, naj mislimo na tiste, ki so bolni in ki trpijo. Zato naj preiščujejo o važnosti telesnega zdravja, ki je kljub svoji krhkosti potrebno za izvrševanje vsakdanjih dolžnosti. Nikakor ni dovoljeno zanemarjati zdravje, to je nujni zaključek pete božje zapovedi. Prav za prav toga ne bi bilo treba pripovedovati tistim, ki si na dopustih in počitnicah hočejo otkrepiti telesno zdravje, toda skušnjava pove, da se prav ti izpostavljajo številnim nesrečam, nemiru in pravim nevarnostim za telo in duh, kadar so na letovanju.

Kakor se v arhitekturi vračajo v veliko in slavno preteklost, ko so se stavbe lepo vključevale v naravno okolje, da bi bolj izražale duha določene dobe in ljudi, tako bi bilo treba povedati ljudem, ki iz mest odhajajo k morju, jezerom, v gore in brezmejne planjave, da jim ti kraji niso namenjeni za to, da se duhovno raztresejo ali celo izgovoru za nebrzdano svobodoljubnost, ki jo goji še zavest, da se nahajajo izven običajnega kraja. Potrudite se, da bi ti ljudje razumeli, da je doba

dopustov in počitnic doba upravičnega in poštenega oddiha, v kateri se ljudje morejo in morajo vključiti v naravo, da se v njem naužijejo vedrine, miru in notarnjega soglasja, obenem pa se odpro duhovnemu razgovoru, ki odpira obzorja tudi za nadnaravno življenje milosti. To je namreč končni namen sprehodov, občudovanja in uživanja lepot, ki jih je roka nebeškega Očeta posejala v naravo kot znamenja svoje modrosti in večne lepote: »Odpiraš svojo roko in dobrotno nasičuješ vse, kar živi« (Ps. 144, 16).

Doba letnega oddiha more številnim dušam nuditi priliko za notranjo rast, ja praktično krščansko življenje in čudovite perspektive za polno versko gledanje na svet. Vaša naloga je, da premišlujete, kako bi ta duhovna romanja olajšali, kako bi jih pripravili ali jim dali priliko, da dozorevajo. Išcite torej primernih in prijazno prepričljivih pastoralnih prijemov za vse to.

2. Pridiga.

Prehajamo k drugemu poglavju, na katero bi vas radi opozorili, namreč na apostolske metode, v katerih naj se jasno izraža vaša pastoralna gorečnost v letoviških krajih. Prepričani smo, da vam bodo vaša preučevanja, predavanja in izmenjavakušenj dala dobrih napotkov za to, da bi zapletena vprašanja bolje razumeli in jih laže reševali. Samo nekaj misli bi vam dali v premislek.

a) Pomnožite število srečanj in pojdite za ovci, kjer in kadar morete, skoraj vedno in povsod. Ta 'skoraj' smo nalašč pristavili, ker vam mora pastoralna mudrost svetovati, kdaj in kje Božje besede ne morete oznanjati. S škofovim dovoljenjem bodo tudi izmjene dovoljene. Na vsak način pa pkažite letoviščarjem pot, ki vodi v hišo Gospodovo. Tam je pravo ozračje in kraj za oznanjevanje Božje besede. Pri tem mislimo na Marijo in Jožefa, ki gresta z majhnim Jezusom v svetišče in kjer ga zopet najdeta, ko sta ga izgubila, kako sedi na dvorišču svetišča sredi učenikov postave, ki jih »poslušaja in vprašuje« (Lk 2, 46).

Pa četudi so cerkve mejhne in skromne — koliko vabljevih cerkva je po krščanskih deželah! — ravno tam se stanovski milosti dušnega pastirja pridružuje, če smemo reči, posebna milost kraja: lepota hiše Božje, dobro pripravljeno bogoslužje, občestvo gorečih župljanov, ki sodelujejo pri obredih in pri

petju in tako podpirajo duhovnika pri oltarju. V takih sve-
tiščih, polnih žive vere, so prenekatori, ki so se odaljili od vere
in nanjo pozabili, znova našli smisel za krščansko življenje in
milost in zopetne združitve s Cerkvijo.

b) Ljubljeni sinovi, obilno sejte seme Božje besede! Pri-
lika v evangeliju zadnje nedelje je polna luči in moči: »Seme
je Božja Beseda« (Lk 8, 11). Ne bojte se, da bi je bilo kdaj
preveč ali da bi je trošili. Znanstvena tehnika današnje propa-
gande se nič ne boji ponavljanja, duhovnik pa se ga včasih
boji. Morda odneha s sejanjem Božje besede prav takrat, ko
je posebno nujno, npr. v dobi počitnic. Dragi sinovi, Pavlov
nauk ni nič izgubil na svoji moči. Pravi namreč: »Oznanjuj
besedo, nastopaj, bodi prilično ali neprilično... z vsem po-
trpljenjem in učenjem« (Tim 4, 2). Res je, ne bo še žel jutri,
kdor seje danes. Sejalec nadaljuje svoje delo leto za letom.
In ko se bo pokazalo rahlo stebelce iz zemlje, da bi rodilo
šestdeseteren ali stotren sad, bo utrujen sejalec možda že
vstopil v veselje svojega Gospoda.

c) Glejte, da boste besedo Božjo tudi razlagali na pre-
prost, jasen in pravilen način, da bodo poslušalci tudi razu-
meli, za kaz gre, ne pa občudovali le prijetnost besede ali ide-
alno lepoto Božjih zapovedi, pa nič drugega. Zapoved mora
biti povezana s svojim izvorom, ki je večna resnica, vsajena
v človeško srca in razodeta v stari in novi zavezi, ki sta med
seboj v soglasju. Deset Božjih zapovedi in evangeljsko moralo
je treba razlagati skromno pa odločno pod vsemi vidiki, tudi
tiste dolžnosti, ki so težke in nalagajo odpoved. Sploh ni mo-
goče govoriti o krščanstvu bogatinom tega sveta, ne da bi jih
izrečno ne opozarjali na žrtev in odpoved in na to, da morajo
prostovoljno, pa pravično in pogumno deliti s katerimi koli
brati, če so v bedi in trpljenju.

Razložite jim torej brez govorniškega olepševanja pa tudi
brez polemike, kakšen je socialni nauk Cerkve, ki ga tudi sami
morate dobro poznati. Bodite prepričani, da govori sam po
sebi in sega v srca, ki jih v luči večnih načel evangelija tudi
more prepričati. Ko jim bo resnica razložena odkrito in njim
primerno, se bodo taki ljudje začeli socialne probleme v res-
nici zanimati. Odkrili bodo naenkrat, kako je ta nauk sobo-
ben, in že bodo mislili na načrte in delo, ki jih čaka po vrnitvi
k svojim vsakdanjim opravilom. Tako morate znati posredo-
ovati močne ideje, da bodo v njihovi luči mogli gledati na
življenje kot vsestransko nalogo v službi Jezusa Kristusa in
Cerkve.

3. Smernice za duhovniško življenje.

Častiti bratje in dragi sinovi! Dušnopastidska služba vam odpira za vašo gorečenost čudovite možnosti. Glejte koliko svetlobe in plodovitosti more to delo izžarevati, zato pa zahteva od vas mladostne velikodušnosti in gorečnosti v mislih in delu. Radi bi vam ponovili besede, ki smo jih 24. julija 1956. rekli v La Mendola, v prijateljskem razgovoru na zborovanju duhovnikov, ki imajo za posebno nalogo apostolat med delavci. Zdi se nam, da so te besede primerne za zaključek ob današnjem srečanju: »Če je duhovnikovo zasluženje veliko že zaradi vsakega posameznega vernika, pa je še toliko večje zaradi celotne Cerkve, ki ji služi v vesoljnem smislu. Misel sv. Janeza Krizostoma o tem je čudovita, večkrat jo radi ponavljamo: Ne boste dajali odgovora le za svoje življenje ampak za ves svet« (Hom XV in Math.) Vsak apostol evangelija mora prav na to misliti. Toliko bolj se bo zavedal svoje duhovniške in dušnopastirske odgovornosti, pa tudi brezmejne slave, ki mu je zagotovljena. Pogoj zanjo so često vsakodnevna žrtvovanja, ki so trda in zanje nihče ne ve. Gre za majhna neznatna dejanja, ki jih nihče ne opazi, pa vendar vse usmjerjajo v splošno dobro.

V sedanjih časih je duhovniško življenje nekaj drugega kakor je bilo včasih. Izpostavljeno je novim zapeljivim vabam — kakor udobna mesta, težnja po mirnom delu, ki ne pozna gorečnosti in vnetosti za duše. Namesto da bi duhovniki skupno molili in dajali dober zgled vernikom, namesto da bi veselo peli Gospodu pred vsemi ljudmi, se hitro utrudijo in se pritožujejo in godrnjajo, pri tem pa nimajo za druge niti ljubezni niti sočutja. O, kako težko je včasih živeti med sobrati, ki bi se radi pogovarjali samo o zunanjih oblikah duhovniškoga delovanja, ki se težko premagajo, da ne bi kar odkrito iskali napredovanj in odlikovanj, ki o vsem govorijo s prezirom in se tako pripravljajo na prehitro in otožno postaranje.

Kako vse drugače lepa in vesela pa je tista duhovniška mladost, ki jo navdihajejo vzvišeni cilji duhovniške službe v sveti Cerkvi, ki razgrinja svoja krila nad brezštevilnim krščanskim ljudstvom! Spominjamo se, s kakšno gorečnostjo smo vseh dvanajst let, ko smo se pripravljali na duhovništvo, s katerim smo počesčeni, začenjali vsako dojavnost telesa in duše z molitvjo »Actiones nostras, quaesumus, Domino, aspirando praeveni et adiuvando prosequere«. O, da bi tudi vi tako delali! Naj vse naše molitve in vsa naša apostolska priza-

devanja pripomorejo do zmagoslavja Kristusovega, naj bo začetek dober in še bolj konec« (A.G. card. Roncalli, Scritti e Discorsi IV, 98–99).

Glejte, častiti bratje in dragi sinovi, to je, kar smo vam hoteli očetovsko zaupati za vaše delo v teh dneh. Prepričani smo, da boste znali poglobiti težavne probleme glede posvečevanja praznikov, ohranjevanje javne morale, posebno kar zadeva otroke in mladino, glede vrednosti družine, glede spolnjevanja dolžnosti človeške medsebojne vljudnosti in krščanske ljubezni. Vse opominjemo in prosimo: Živite po evangeliju.

Vašemu kongresu želimo dobrih uspehov in prosimo za vas vse luči in ognja Sv. Duha.

Dr. Dragutin Kniewald

LATINSKO BOGOSLUŽJE KOD HRVATA

Izuzevši križevačku biskupiju u svim se ostalim hrvatskim biskupijama bogoslužje vrši po rimskom obredu. Većina biskupija na jadranskom pojasu služe se rimskim misalom prevedenim na crkvenoslovenski jezik. Danas se i u splitskoj katedrali, u kojoj je 925. bila osuđena staroslavenska liturgija i ponižen Grgur Ninski, sv. misa služi rimskim obredom, ali crkvenoslovenskim jezikom. Splitski je biskup juridički nasljednik nekadašnjih solinskih i splitskih nadbiskupa, a ujedno funkcionalni i idejni nasljednik Grgura Ninskog. Bilo bi i za nas same, kao i za vanjski svijet, veoma poučno i korisno kad bi se, upravo povodom sadašnjeg koncila i prigodom 1100-godišnjice sv. braće Ćirila i Metodija koja se slavi ove godine, dokumentovano, objektivno i stvarno prikazalo postanak, razvitak i stanje glagoljskog bogoslužja kod nas. Ja to moram prepustiti pozvanijima od mene. Obratit ću ovdje pažnju na one naše biskupije u kojima se danas bogoslužje vrši po rimskom obredu i po latinskom rimskom misalu. To je čitava Bosna i Hercegovina, Hrvatska i Slavonija, Vojvodina i dio južne Dalmacije.

U današnjoj vrhbosanskoj crkvenoj provinciji vršilo se bogoslužje u ranom srednjem vijeku, sve do 12. st., na slaven-skom jeziku. Počevši od 13. st. počinje se u liturgiji uvoditi latinski jezik. Bosanski je biskup bio podređen splitskom, odnosno dubrovačkom nadbiskupu. Ovi su se međusobno parni-